

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу **Колечко Аліни Вікторівни** на тему **«Формування процесів травлення у телят та їх корекція»**, що подається на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії, галузі знань 21 «Ветеринарна медицина», за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина»

Актуальність обраної теми.

Мікрофлора травного каналу має важливе значення в життєдіяльності організму тварини. Сучасні технології вирощування молодняка великої рогатої худоби широко застосовують хіміотерапевтичні засоби та антибіотики для боротьби із захворюваннями, а також для стимуляції росту. Часто це призводить до появи антибіотикорезистентних штамів патогенних мікроорганізмів, розвитку дисбактеріозів, що обумовлює сприятливий фон для виникнення захворювань. Створення нормального мікробіоценозу в шлунково-кишковому тракті телят набуває в сучасних умовах особливої актуальності. Успішно виконані та завершені експериментальні дослідження підтверджують правильність та актуальність такого вибору.

Дослідження були складовою частиною тематичного плану кафедри анатомії, нормальної та патологічної фізіології Сумського національного аграрного університету «Розробка мультипараметричної системи виробництва молока на основі секретотворюючої функції молочної залози, пре- та постнатального розвитку тваринного організму і методів їх корекції» № державної реєстрації 0108U010281 (Розділ 2. «Фізіолого-біохімічні параметри пре – та постнатального розвитку тварин та їх корекція» (2008–2020 рр.).

Усе це підтверджує актуальність обраної теми, вказує на її новизну, визначає науково-методичний рівень і практичну значимість проведених досліджень.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і пропозицій, сформульованих у дисертації. Виклад фактичного матеріалу проведено згідно поставленої мети і завдань дисертації. Мета досліджень сформульована чітко – дослідити формування процесів рубцевої ферментації і резистентності організму телят залежно від маси тіла при народженні і пори року та при включенні в раціон пробіотика “Пробіол”. Поставлені завдання, зокрема, визначити життєздатність новонароджених та неонатального періоду росту та розвитку телят залежно від маси тіла та періоду року народження, виявити вплив подразнення рецепторів слизової оболонки ротової порожнини на початок жуйного процесу, провести корекцію процесів рубцевої ферментації і резистентності організму телят за застосування пробіотика “Пробіол” повністю розкривають шляхи реалізації вибраної мети.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи та їх вірогідність підтверджується високим методичним рівнем поставлених експериментів, логічністю та послідовністю виконаних

серій досліджень, адекватністю вибраних методів досліджень поставленій меті й завданням. У дисертаційній роботі Колечко А.В. високий рівень наукових результатів та висновків підтверджуються об'єктивністю і сукупністю експериментального матеріалу та проведеними дослідженнями з використанням клініко-фізіологічних, біохімічних, статистичних методів досліджень.

Наукові положення, які викладені у дисертації, впливають з отриманих результатів дослідження і ґрунтуються на глибокому аналізі й узагальненні даних літератури. Більшість з них сформульовані вперше, що свідчить про новизну, теоретичне і практичне значення. Авторкою вперше проведено комплексні дослідження з вивчення життєздатності новонароджених телят за коефіцієнтом катаболізму та проби Мак Клор Олдрича і механізмів формування процесів рубцевої ферментації, резистентності організму у неонатальний та молочний період росту та розвитку тварин.

Характерною особливістю наукових розробок Колечко А.В. є те, що їх глибокий теоретичний зміст тісно пов'язаний з потребами практики, зокрема, доведено, що за умов використання пробіотика «Пробіол» спостерігалось, підвищення резистентності організму телят.

Встановлено підвищення рівня продуктивності та збереженості поголів'я, стабілізацію розвитку адаптаційних і компенсаторних реакцій організму. Отримані дані вказують на доцільність застосування пробіотичного препарату для профілактики розвитку розладів шлунково-кишкового тракту у тварин.

На основі вищенаведеного можна підсумувати, що ступінь обґрунтованості наукових положень висновків і рекомендацій, які виходять із результатів досліджень у дисертації, є достатньо високим і не викликають сумніву.

Обґрунтування теми і достовірність результатів проведених досліджень, повнота їх викладу в опублікованих працях. Тема дисертаційної роботи посідає незайняте місце у великому масиві наукової літератури з проблем формування процесів травлення у телят. Вибір тематики достатньо аргументований детальним аналізом значної кількості джерел літератури (289 найменувань, у тому числі 60 іноземних), що викладені в розділі «Огляд літератури» трьома підрозділами. На основі аналізу й узагальнення даних літератури, дисертантка висуває низку невирішених задач для дослідження – визначення захисних механізмів організму телят, особливості формування процесів рубцевої ферментації у телят та вивчення, роль мікрофлори передшлунків у живленні жуйних тварин та застосування пробіотиків, які обґрунтовують доцільність обраної теми.

Матеріали та методи досліджень, що використані при проведенні досліджень для вирішення поставлених задач, дають можливість одержати науково обґрунтовані дані; математична обробка отриманих результатів дала можливість встановити вірогідність проведених досліджень. Результати

досліджень оброблені статистично, зведені в таблиці, узагальнені й детально проаналізовані.

Всебічне обговорення результатів досліджень Колечко А.В. провела на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, де отримано позитивні відгуки та схвалення. Представлення, обговорення і схвалення основних положень дисертації на цих конференціях, а також публікація експериментальних досліджень у наукових фахових виданнях, дають підставу стверджувати про важливість виконаних Колечко А.В. дисертаційних досліджень, результати яких достатньо апробовані та висвітлені у наукових виданнях і відомі науковій громадськості та фахівцям виробництва.

Структура дисертаційної роботи. Структура дисертаційної роботи є класичною. Зміст роботи розписаний досить детально. Дисертаційна робота написана і оформлена відповідно до чинних вимог, затверджених Кабінетом Міністрів України та відповідними ДСТУ. Фактичний матеріал дисертації викладено на 230 сторінках комп'ютерного тексту відповідно до поставленої мети і завдань. Структура роботи побудована згідно вимог "Положення..." ДАК МОН України і складається анотації, вступу, огляду літератури, методики виконання роботи, результатів власних досліджень, їх аналізу та узагальнення, висновків і пропозицій виробництву, списку використаних джерел літератури і додатків. Дисертанткою опрацьовано літературні джерела в ретроспективі останніх 10 років, а список оформлений згідно вимог. Дисертація містить 11 додатків. Робота ілюстрована 44 таблицями, 20 рисунками, що значно полегшує аналіз матеріалу. Матеріали дисертації викладені у логічній послідовності та написані державною мовою.

У «Вступі» дисертантка розкриває сутність наукової задачі та її значення, а також зв'язок роботи з науковими програмами, мету, завдання, наукове і практичне значення одержаних результатів, їх апробацію. Мета і завдання досліджень сформовані вірно і на високому науковому рівні, вони побудовані з урахуванням вже встановлених фактів, що дозволило авторці дисертації визначити саме ті питання, які залишились у літературі нез'ясованими.

Тема дисертаційної роботи достатньо аргументована детальним аналізом значної кількості літературних джерел, що викладено в розділі 1 "Огляд літератури" 3 підрозділами (С. 32–63). У кожному підрозділі дисертантка послідовно з посиланням на доступну інформацію висвітлює оглядовий та аргументований критичний аналіз попередніх досліджень вітчизняних та іноземних вчених з питань, що розкривають основні особливості формування процесів рубцевої ферментації у телят. Розділ закінчується «Висновком до розділу», який, безумовно, полегшує сприйняття матеріалу. Тут авторка робить короткий аналіз існуючих в літературі даних по темі наукової роботи та окреслює актуальні питання, які залишаються поза увагою дослідників.

У розділі 2 «Матеріали і методи досліджень» (С. 65–75) добре продумано та відображено науковий пошук дисертантки для досягнення

поставленої мети. Це дало можливість своєчасно провести значну кількість експериментів на достатньому для наукового аналізу поголів'ї клінічно здорових телят в умовах віварію та господарства. Схеми дослідів і методи досліджень адекватні меті та завданням роботи, що вказує на відповідний науково-методичний рівень дисертаційної роботи та самої дисертантки.

Розділ 3 «Результати власних досліджень» представлений 10 підрозділами (С. 76–182), де викладено матеріали дослідження стосовно процесів рубцевої ферментації і резистентності організму телят та корекція процесів травлення при включенні в раціон препарату «Пробіол». По кожному підрозділу авторка обґрунтовує доцільність проведення досліджень, а при описі отриманих цифрових результатів, робить відповідні висновки, зазначає власні опубліковані праці.

Розділ 4 «Аналіз і узагальнення результатів досліджень» викладений на сторінках 184–192, в якому дисертантка узагальнює одержані результати експериментальних досліджень і дає їх глибокий аналіз. Необхідно відмітити добру аргументацію авторкою результатів у критичному співставленні та обговоренні їх з даними інших дослідників і відзначити високий науковий рівень викладання та аналізу цих матеріалів.

Висновки дисертації та пропозиції виробництву зроблені з врахуванням критеріїв достовірності і представлені в дисертації на сторінці 195. Вони всебічно обґрунтовані експериментально і достатньо повно висвітлюють отримані результати, чіткі і конкретні, що слід виділити окремо, враховуючи великий обсяг експериментальних даних. Важливою особливістю наукових розробок дисертаційної роботи є комплексне вивчення теоретичних питань у взаємозв'язку з потребами практики. На це вказують як основні положення, що науково обґрунтовані та підтверджені вірогідними експериментальними даними, так і пропозиції виробництву.

Характеризуючи в цілому основний зміст дисертації, можна зробити висновок, що дисертантка одержала результати, які мають наукову та практичну цінність. Власний аналіз надає підстави для висновку, що поставлена мета і завдання в ході виконання досліджень були досягнуті, дисертація є завершеною кваліфікаційною роботою, цінною для виробництва.

Повнота викладу наукових положень, висновків і пропозицій, сформульованих у дисертації та в опублікованих працях. Положення дисертації достатньо повно віддзеркалені у 30 друкованих працях, з яких 10 статей у наукових фахових виданнях України, 2 статті включених до міжнародних наукометричних баз даних, 1 стаття в зарубіжних періодичних наукових виданнях країн Організації економічного співробітництва, 3 патенти України на корисну модель, 2 посібники, 1 науково - практична рекомендація та 11 тез наукових доповідей у яких достатньо опубліковано основні положення дисертаційної роботи. Основні положення дисертаційної роботи доповідались та схвалені на всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях.

Високо оцінюючи дисертаційну роботу Колечко А.В. слід відмітити окремі недоліки, висловити зауваження і побажання:

1. У переліку умовних позначень відсутні ряд скорочень, зокрема: КК, КЕЗ і ін.;

2. На думку опонента при висвітленні актуальності теми дисертаційної роботи потрібно було б більш детально обґрунтувати доцільність використання добавок для підвищення резистентності організму телят.

3. У розділі «Огляд літератури» зустрічаються терміни, що є невдалими для наукової літератури. Крім того, багато загальної інформації щодо особливостей імунітету тварин, яку можна виключити.

4. Зазначимо, що у другому розділі при описанні методик у деяких випадках необхідно вказати рік їх розробки та доцільно більш детально описати принципи визначення основних показників.

5. Таблиці 3.26–3.27 занадто громіздкі, що ускладнює сприйняття інформації. Ці таблиці можна розділити без шкоди для логічної послідовності даних.

6. Варто відмітити, що окремі висновки до підрозділів розділу 3 дисертаційної роботи є складні для розуміння, тому могли би бути більш лаконічними.

7. У розділі 4 «Узагальнення і обговорення результатів досліджень», на наш погляд, авторка зловживає повторенням результатів приведених у розділі 3 «Результати досліджень», а не порівнює отримані дані власних досліджень з матеріалами інших авторів у цьому напрямку, про що свідчить недостатня кількість посилань на літературні джерела.

8. Висновки занадто громіздкі, що ускладнює їх сприйняття, їх бажано скоротити, що не зменшить наукову цінність отриманих результатів.

9. У списку використаної літератури є джерела старше 15 років, що на нашу думку є не бажано, а варто посылатися на більш сучасні джерела.

10. У роботі зустрічаються деякі стилістичні, технічні і граматичні помилки, можливо пов'язані з комп'ютерним набором. Зустрічаються русизми, відсутні або зайві розділові знаки й інші помилки, які легко можна було б виправити.

11. У тексті дисертаційної роботи мають місце деякі описки та повтори.

Крім цього, в процесі рецензування і аналізу матеріалів дисертації виникли окремі питання та уточнення, зокрема:

1. Що собою представляє пробіотик, який був використаний для корекції травлення

2. Що таке коефіцієнт Мак Клюр Олдрича?

3. Як впливає препарат на біоценоз шлунково-кишкового тракту

Вказані зауваження і побажання є дискусійними і зовсім не зменшують наукової цінності роботи, її актуальності і практичної значимості. Сподіваюсь, що висловленні побажання сприятимуть подальшому науковому вдосконаленню дисертантки.

Висновок щодо відповідності дисертації вимогам, що передбачені пунктом 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії. Дисертаційна робота Колечко Аліни Вікторівни на тему «Формування процесів травлення у телят та їх корекція» є самостійною завершеною науково-дослідною працею. Запропоновані авторкою дисертації основні наукові положення та висновки вірогідні, достатньо обґрунтовані і повністю відповідають завданням дослідження. Дисертаційна робота містить не захищені раніше наукові положення та нові науково-обґрунтовані результати. Наукова новизна і практична значущість роботи, що рецензувалась, свідчить про великий обсяг зусиль дисертантки, спрямованих на розробку та впровадження у практику ветеринарної медицини.

Враховуючи актуальність теми, її наукову новизну, обсяг досліджень та їх високий методичний рівень, теоретичну й практичну цінність, науково-кваліфікаційний рівень і глибокий всебічний аналіз одержаних результатів, їх апробацію та висвітлення результатів експериментальних досліджень у наукових працях, належне оформлення дисертації, зміст висновків і пропозицій, вважаю, що робота Колечко Аліни Вікторівни на тему «Формування процесів травлення у телят та їх корекція» повністю відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023, постанови Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», а дисертантка Колечко А.В. заслуговує присвоєння освітньо-наукового ступеня доктора філософії, галузі знань 21 «Ветеринарна медицина», за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина».

Офіційний опонент:

доктор ветеринарних наук, доцент,
проректор з наукової роботи
та міжнародних зв'язків Одеського
державного аграрного університету

Олексій ДАНЧУК

«11» травня 2021 року.

Підпис завіряю:
Учений секретар

Олена ПИССАРОГЛО